

100 pavasarių

arba

pavasario linksmybės ir sielvartai

ir kiti apdūnojimai šio metų

laiko nuotaikai pritaikinti ir

bent kiek naujoviškai

parašyti per

Kazimierą Binkį

PIRMOJI PAVASARIŲ GRANDINĖ

AGITACINIO POBODŽIO EILĖRAŠTIS SU PRIEMAIŠA PIRŠLYBŲ

Pavasario saulė nušvito meiliai
Ir žiūri.
Ei, žeme,
Žemėn kepurė!
Žiūrėk — spinduliai,
Nė saulė, senovės lietuviškas dievas
Šypsos dangun pasilipęs.
Ne giria, ne upė, ne lauką, ne pievas,—
Bet visą tavo ištisą plikę,
Tavo gyvaplaukius, kur suvytę,
Atėjo milijardais degančių pirštų
Naujam gyvenimui atkasyti,
Atėjo tau pavasario pirštų.
Žeme, rangykis.
Nebepirmas jau sykis
Pavasaris tavo jaunikis, —
Bet taip ištekėki, kad rudenį nebesiskirti.
Kas kad senatvėj tau skruostai suplėkė,
Kas kad sanatvėj tau dantys išvirte, —
Liepk — grimą.
Ne našlę, bet tikrą jaunuolę tave aptaisysim,
Tavo rūpesčių juodą arimą
Vasarųjų auksinga pudra nubarstysim.
Liepk — kad vainikų vainikai, —
Ne rūtos, bet ištisos girios
Puoštų tau galvą duobėtą ir pliką.
Įsakyk, kad vasaris, tavo maestro,
Supūstų poetų \i paukščių orkestrą
Ir muzika ne tik kad vestuvėms tau padainavo
Bet:
 Kad dainos skambėtų,
 Kad vainikai mirgėtų,
 Kad lydėtų tave
Visą gyvenimą tavo.
Saulė iš snaudulio kelia,
Prie vartų jau tavo jaunikis, —
Žemė senelė,
Rangykis!

VĖJAVAIKIŠKAS VĖJAS

I

Vėjas atprunkščia iš Baltijos
Siusdamas, siausdamas,

Šiaušdamas, lauždamas,
Raudamas, nešdamas,
Vejamas, gaudomas...
 Ei tai valia, tai valia, tai valia.
 Milijonas valių.
 Nesušvilps — negaliu.
 Nei krypties, nei kelių
 Kur pasuks — te valia.

II

Malūnas keturiais sparnais.
Tuščia jų.
Pabandė — triokšt.
Pakaks (dviejų.
Klojimas klūpčioja girtas,
Sušiaušė šiaudus.
Po kiemą gaidį gaudo.
Sodas kojose nebetvirtas
Blaškos ir čiaudo.
Pavirto pirtis.
Nusviro svirtis.
Varnai sparno trūksta, —
O vėjas dūksta.

III

Katiną, katiną, katiną...
Juodąjį, žebrajį katiną
Čiupo nuo prieklėčio
Ir į padanges šuoliais nutratino.
Išvertė katinas akį.
Šiaušiasi katinas.
Katinas padange šliaužioti pratinas.
Plėčiasi, pučiasi vėjo rieškučiuose,
Padengė katinas padangę.

IV

Ei, sumauros, sumauros, sumauros...
Dar nematėt tikros jūs audros..

O nei žemės nei dangaus,
Vėjo niekas nepagaus,
Vėjas ūš, vėjas gaus,
Nesušvilps — negaliu,
Nei krypties, nei kelių —
Kur pasuks — te valia.
Ei tai valia, tai valia, tai valia,
Milijonas valių.

* * *

Aplinkui tik dairosi akys nustebusios,
Kai mainos stebūklų stebūklai pasauly.
Pasislinkit į pakraščius debesys,
Kad matyčia sugrižtančią saulę.
Šiandien sprogsta laukuose grūdų milijardai.
Girdžiu, kaip diegai pirmą kartą alsuoja,
Kaip miško krūtinėj sula kunkuliuodama verda.
Visi paukščiai sujudę pakrūmėms balsuoja, —
Turbūt renka mane savo viešpačiu.
O, šiandien aš skrajot ir dainuot pasirengęs!
Ei tu, lengvasai vėjau iš priešpiečių,
Nuvalyk tik greičiau man padanges.

VĖJAVAIKIS

Pasikinkęs jauną vėją,
Vėtrą šaunią apkabinęs,
Leidžiuos per padangių plynės
Su pavasariu lenktyniais.
 Gulbės — kelią!
 Gervės — kelią!
 Debesų kelių didžiuoju
 Aš važiuoju.
Mano skraistė lengvo rūko
Plasta padangėj ištisis.
Mano vėtra kai padūko —
Išsislapstė žvaigždės visos,
Mėnuo nuo dangaus paspruko.
 Kas man vėtrą paviliotų?
 Kas man vėją pažabotų?
 Debesų keliu didžiuoju
 Tik aš vienas tevažiuoju...
Lik, pavasari, tarp pievų!
Gaudyk savo varles, sliekus...
Paukštės ilstančios, — sudievu!
Aš pralenkiu ir palieku.

VOKIŠKAS PAVASARIS

Berlynas aukštyn kojom dribso,
O mėnuo, senas idiotas,
Elektros viela pažabotas,
Šypso.
Gatvėse medžiai apkarpyti
Nežino, ar jiems sprogt ar ne...
Tiktai už lango vazane
Svaigių, skanių kvapų pilni
Narcizai pradeda šaipytis,
Lyg vaikas alkanas sapne.
Žvėryne miega krakadilai,

Liūtai, bezdžionės ir gyvatės.
Šale Žvėryno savo viloj
Jau rengias gult aristokratės:
Juk metas jau — nakties antra.
Tramvajai ir automobiliai,
Pabaigę gatvėse kadrilį,
Senai po urvus išsislapstė,
Pralenkdami kuris katra.
Jau vietoms merkias elektra.
Pakilo mėnuo dar aukščiau.
Įkliuvęs tarp bažnyčios bokštų,
Pakreipęs savo snukį plokštų,
Jis išsižiojo dar plačiau
Ir atsiduso. Pūstelėjo.
Ir šiltos sroves minkšto vėjo
Užliejo knarkiantį Berlyną.
Mėgino mėnuo į Žvėryną,
Bet staiga pro stiklus pamatęs,
Kaip rėdosi aristokratės,
Paraudo senis ir už bokštų
Užrito savo veidą plokštų.

DUONELAITIŠKAS

Pavasaris aukštelniakas nugriuvo žemėn.
Diegų prilindo ir vabalų visokių pribirėjo.
O kur toliau, kur pamiškėje,
Tai laukai atrodo lyg aptemę,
Lyg rūkas draikosi, liuliuojamas vasario vėjo.
Laukai ir pievos ir miškai irgi visi kitoniški dalykai
Labai patenkinti, kad žiema juos galų gale paliko
Ir džiaugias visiškai, kad žemė ir dangus pavasarėja.
O saulė vis skaisčiau ir didėja.
Ji savo šilma viską įgali.
Sugrižus iš pietų, ji užgulė dabar šiaurės ašygalį —
Ir matome: galvotrūkčiais mūs puskamuolis mainos.
Pasaulis mūsų tampa įvairus ir rainas.
Ir žiurkėms ir šeškams, pelėms ir širmonėliams,
Žmonėms visiems ir jų vaikams utėliams,
Ir proletarijai visai, irgi visiems buržujams
Apsuko galvas visiškai, nugirdė svaigiamomis dujoms.
Ir tu, žmogau niekings, išgerk kiek tau priklauso
Ir balsą savo sprausk į užiantį ermyderį.
Žinok, jog sauso nieks neklauso, —
Išgerk pavasario sulos
Ir stok į vidurį.

* * *

Vasaris vėjas kamuoliais

Per mišką ritas.
Varsų albumą tuoj atskleis
Gegužio rytas.
Prieš rytą miškas užverstas šešėliais.
Sumišę melsvos akvarėlės
Su purvinais laužų dažais.
Aprėžtos laužytais ruožais
Neaiškios piramydos, prizmos...
Mąstai nustebeš ir gražais: —
Ar miškas čia, ar futurizmas?

DEBESŲ JAUČIUKAI

Laukai pavasarėja.
Tik dar rytais šalčiukai.
Dangaus pakluonėms vaikštinėja
Debesų jaučiukai.

Išvilki iš skrando
savo sielą
Ir leisk ant vėjo.
Debesų pieningą bandą
Tegano padangėje.

* * *

Purienai papieviuose papuro.
Ir vaikigaliai, kaip gervės
Po papievius gūrinėja.
Purienų visiems po pūrą.
(Tai bus džiaugsmo karvėms!)
Ir vaikigaliai kaip gervės
Po papievius vaikštinėja.

Purienai papieviuose papuro
Ir dangaus mazgoliai vietoms kiūra.
Ir saulės kraštas vietoms matos,
Kartais matos visas ratas.

Oi, tos karvės, kurioms džiaugsmo!
Mes jo lauksme nesulauksme.
Kad taip pievose, kur žydi
Nors akims pasiganyti...

* * *

Lenda į akį papieviai.
Pušynai galvą suka.
Girdėt: žilvyčiai kūtina žievę.

Matyt: vaikigaliai pievoj padūko.

Kelniūkštės eina lupatom.
Kulniūkščiai saulėj blizga.
Įmanytum — gandru jų būrin nutūptum,
Palikęs, užmiršęs viską.

Už kiekvieną išpiautą dūdę,
Už kiekvieną perpiautą pirštą
Atiduotum visa, kas dar širdyje glūdi
Atiduotum — ir visa užmirštum.

BOTANIKA

Stebiuos, kad pakvipo Japonija.
Europa dar sprogt nepradėjo,
Dar naktys šalnuojančios, —
O čia ties galva man cidonija,
O ten vėl magnolija
Pavėju į vasaros rytus žiedais bemosuojančios
Pro stiklo kalėjimą palmės sušiuo
Azijietėmis labai surūpinę žiūri.
Toliau nusigrįžę nuo jų susimąstė agavos.
Svajoja leidimą greičiau kad nuo vokiečio gavus
Sugrįžti į mylimą tolimą savo Laplatą.
Lotosas pyksta, kad nėra čia Nilo
Ir kad piramydų iš čia nematyti.
O čia vėl Gogeno paveikslų gražuolės,
Turbūt iš Tayti,
Šnabždasi vienos, kaip jaunos kreolės
Bet žmogų pamato ir vėl tuoj nutyla.
Augmenys mieli, žinau, kai pasilgsti,
Tai, rodos, greičiau tiktai galvą į vilkstę
Ir niekas į širdį tada nebeprataria.
Bet mieli, jei skauda, jei visai nebegalima,
Duokite šian visi po lapelį man —
Nunešiu juos į tolimą jūsų chvatorių
Ir į lauką, kur žemę apjuosia.
Prisegsiu, kad žinotų, jog skurstat
Šiaurės tolimuose kraštuose.

C 40°

1

Nusibodo — vis grįčioj ir grįčioj, —
Ir sienos ir lubos ir kertės.
Jei pro langą laukų nematyčia, —
Reiktų kartis.
Ponas daktare, sveikata matyt kiek pasivėlino,

Ar negalėtum paskolinti man savo sveikatos?
Man norėtūs: — aplinkui kad žalia ir mėlyna,
Ir kad apsidairius — bent matos,
Kad pieva ir airiai,
Kad debesys gryni
Ir lazurka kad susimaišiusi vėl su jais —
Atsistoti kur vėjo pagairėj
Ir šildyti saulę keturdešimtalinkais celsijais.
Bonkos?
Kas bonkos...
Nejaugi perneval jose prilakt turi?
Žinote ką, ponas daktare?
Užrašykite man šiandien oro.
Tik skanaus kad ir gryno.
Toksai apetitas, — kad, rodos, sugerčia pusę pušyno.
Ir pulso nereikia...
Kol gyvas, —
Širdis tebeveikia:
Ne širdis, bet stačiai lokomotyvas.
Atsargiai atsiduso,
Mano: agonija.
Visas vaistuose sumirko
Gerai tik, kad ūsai, —
O tai visą gričią nušviestų ironija.
Ar taisybė, pons daktare,
Kad jus mano bacilos papirko?

2

Kai rytas saulėtas, —
Galvoje gera.
Ir mintys bijosi geriau manęs.
Tik krūtinėj Sachara.
Ir išnyko kaž kur visi raumenys.
Beliko apvilktas į odą skelėtas.
Tai ir kūnas — iš skroblų ir nervų suirusių.
Spiaut į tokį kūną,
Kuris jei neprisikelia iš numirusių, —
Tai į trečią dieną supūna.
O dvasia išsitiesė didelė, didelė,
Nuo žemės lig užu sietyno.
Tik šaknys sukimštos į menką
Nedidelį įdėlį,
Kuriam sudaužyti pakanka
Kruopelės švino.

3

Suliepsnojo žodžių zigagai;
...dar lentas atnešim...
...dega ir dega...
...ir rytą ir vakarą keturiosdešim...
Žodis po užkampius vaikosi žodį.

Keturiodešim...
Ir rytą ir vakarą
Celsijus rodė.
Ir kūnas kai parakas dega.
Tartum po paklode
Velniai susikūrė sau pragarą.
Iš sienos išlindo žirafas.
Išsišiepė kertės.
Apsivertė lubos.
Prasidėjo kinematografas.
Tik gaila, kad lova giliai taip į žemę įdubus
Ir supas ir supas.
Kai keturiosdešim, tai žmogui nepaprastas ūpas.
Žmogus nebegirdi, kad ore perkūnija.
Žmogui taip daug vidujinės potencijos —
Kad noris greičiau tik su giltine baigti konvencijos.
Ir daryti su pragaru amžiną uniją.

SALEM ALEIKUM

* * *

Salem Aleikum!
Jaunieji į gatvę,
Į laisvę alėjų.
Mes frontą plakatais nuklokim,
O po plakatų krūtinėj
Kad kraujas plaktų.
O ant plakatų, kad
Salem Aleikum
Gana sacharininti širdis
Ir į skaudžiamas vietas
Kompromisų kloti kompresus.
Kam širdis susirietus,
Dvasia kam padvėsus, —
Tam į krutinę te įrita
Nors bosą spirito —
Vis tiek nebepadėsi.
Ir ne taip, kad po viena,
Galvomis žiauninti sieną
Ir storotis storosios dėdinės kūną sujauninti,
Bet urmu visi,
Ir du su puse milijono
Pratarkim kiek galint aiškiau,
Kaip ragas, maždaug, Jerichono:
Salem Aleikum.

PRANAŠAS

Gatvės išsišiepė iškabas
Begėdiškai margas ir godžias.
Trotuaruos pilvų barikados.
Jaučio reikėtų čia iškalbos,
Kad kas suprastų mano žodžius
Sūkury bačkvežių kanonados.
O aš atkeliavęs iš lauko
Nešioju ateinančių šimtmečių paštą
Iš kiemo į kiemą, kaip amžinas žydas.
Negerai, kad kakta susiraukus,
Negerai, kad be šventojo rašto,
Negerai, kad dvasia raudonomis aguonomis pražydus.

Susirinko iš skersgatvių tipai
Ir mano:
Bezdžionę parodys.
Mano, kad bus katerinka.
Gerbiemieji, jūs žinot ispanišką gripą?
Panorėsiu tiktai — vienas žodis —
Ir gulės visa rinka.
Visi išsižiojo stebėtis: gal ir iš tikrųjų jis kanda!

Dukteris slepia paskvernėn mamytės,
Tetulės išsikėtė skėtis,
Šmugeliai kits kitam lenda ant sprando,
Tartum panosėj būt sproges jiems dinamitas.
— Mielieji, — aš ne tam, kad nusigąstumėt,
Svarbu kad didesniai, ir gyvumo daugiau kad.
Ir ne taip, kad vien pilvas ir mėsa.
Kas kad jūs baldot virtuves kasmė,
Kas kad po pusryčių prakaitą braukot, —
Tokie vis mažučiai, mažučiai tebėsat
Didžiausis pareitų į sieksninį karstą,
O čia jūs kaip mėšlo rinka priversta.
Ir vėl suliūliavo tipas ant tipo.
O lipa, Viešpatie, kaip jie visi lipa.
Lenda įširdę
Purvinais batais į atdarą širdį.
Nebenugirdi.
Nebenumano.
O širdis pasisakyti trokšta:
Dar žodys:
Ateinančio šimtmečio žmonės
Pastatys jums paminklą!
Po antrojo tvano iš jūsų pilvų
Antrąjį Babelio bokštą.

* * *

Išsirikiavo senatvė už rašomo stalo
Ir taškosi rašalo jūromis.

O prieaugliai klusnūs už durų šąla
Ir laukia, kantrybe šarvuoti, de jure.

Ne mums pataikauti nabašninkų manijai
Ir svarstyt poezijos mirusius atomus.
Metam „sudiev“ sušukuotai kompanijai
Ir žengiam jauni į gyvenimo platumas.

Kam nenubodo su mūzoms laižytis,
Teverda tas lyriką.
O mums pasaulis daiktais pražydęs
Širdyse mirga.

Tai ne menas čiauškėti putpele,
Ir gulbes ir meilę seilinti rašalu.
Imame žodį ir koja, kaip futbolo
Sviedžiame kur į dangaus pašalį.

Nueisim į guda, į lenką ar vokietį:
„Lietuviško šieno norit pauostyt?“
Ir kad ir kažin kaip gudrūs ar mokyti
Puola visoms keturioms glostyt.

Kai žemė plati apsikaišiusi žalionims,
Kaip čia kirmysi už stalo?
Einam, užmiršę visokius velnius,
Ir patenkinti visi be galo.

* * *

Galvon suaugę baras profesoriai,
Kad vietoms gabus bet nerimtas.
O man — kur pažiūriu — visur pavasariai,
Kiekvienoje kišenėj pavasarių šimtas.

Išeini — aplinkui gyvenimo potvinis, —
Visus širdies kalnus baigia apsemti.
Bendrai, pasiutimas eina visuotinis, —
Taigi neimsi parneval trunyti ir senti.

Nusigręšta, kad saulė per kaitriai nešildytų,
Kad akuliorių stiklai nesutirptų.
O jei kuriam plaukus rasa suvilgytų, —
Tuoj bėga kirptūs.

O aš kad ir nenoroms, kad ir juokaudamas
Kišenę ar burną vos atveriu, —
Ir veržias pavasariai cypdami, sprausdamies,
Ir raitos žaliūkšniai po patvorius.

Ir daryk, kad išeitų kaip nors kitoniškai?

Tik pirštą nuversi įkišęs duryse.
Matyt liga pristojo chroniška
Ir nieko čia nebepadarysi...

AUGNELIJŲ ARIJA

Mūsų žemė jauna dar.
Bus ir pas mus Eldorado.
Aldorijo adrijo ada.

Džiaugiams jog vienas pražydes atėjo.
Daug dar ateis, atliūliuos mums pavėja,
Kaip altra ridėlija rėja.

Ir sninga ir lyja ir mėnuo kas mėnuo
Ir saulė kas antra, kas penkta, kas dvylikta diena
Reja ir ada ir audrija lėna.

Gerai, kad Adomą iš rojaus išjojo
Per dien nusibostų mums Rojuj!
O čia juk aldorijo arija rėja
Čia altra ridėlija ado.

Žinia, jog iš dulkių ir virsim į dulkes
O dulkės taip lakios, taip lengvos, taip smulkios,
Kaip leta livano alenga.
Tad laūkim augnelijų arijos ada,
Tad būkim, kaip altra ridėlijų rėja.

POETŲ MARSAS

Įsakyti lakštingalams truptį nutilti!
Ir kas joms galvon tokius niekius ir inkalė,—
Be atvangos skardint per naktį patilte.
Mes mokame tūkstantį kartu gražiau už lakštingalę.

Sninga lyja
Sninga lyja
Ei vija kanapija
Medžiai žydžia
Mūs šalyje
Mūs šalyje
Lyja gaudžia
Medžiai gaudžia
Kai palyja
Ei vija kanapija
Mūs šalyje

O kas kad taip dangun
Pasukti pasivažinėtu?
Suglaustomis eilėmis, taip žmogus žmogun,

Visas bataljonas poetų?
Stačiai pasakyti — skrajojantis teatras,
Trupė gastroliorių poetų...
Manote šventasai Petras
Dviem tūkstančiam metų nepajaunėtų?
Kelionė ilgoka?
Neapsimoka.
Ei vija
Sninga lyja
Kas nuvyto
Vėl atgyja
Šiandien viena
Rytoj kita
O poryt
Ir vėl mus diena
Daina saulėm nusagstyta
Ei vija kanapija
Mūs visoj visoj brolijoj.